

Muralla romana d'Olèrdola

Olèrdola

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: A la part est de la plataforma rocosa de la muntanya d'Olèrdola.
Emplaçament Accés per la carretera comarcal C-15, a 1,5 km del desviament de la carretera.

Coordenades:

Latitud: 41.30414
Longitud: 1.70953
UTM Est (X): 391969
UTM Nord (Y): 4573323

Classificació

Número de fitxa 08145-4
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Antic Romà
Segle II-I aC
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Assentament (jaciment)
Observacions protecció: BCIN R-I-51-0012. Decret de 3 de juny de 1931(Gaceta de Madrid, núm. 155)
Data aprovació: dc., 03/06/1931 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Museu d'Arqueologia de Catalunya (Generalitat de Catalunya)

Fitxes associades:

[Conjunt Monumental d'Olèrdola](#)

[Església de Sant Miquel](#)

Autoria de la fitxa Tríade scp
Data de registre de la fitxa: dt., 24/04/2001 - 02:00

Autoria de la darrera revisió: Marta Lloret Blackburn-Antequem, S.L.

Data de la darrera revisió: dt., 21/04/2020 - 09:20

Descripció

D'un extrem a l'altre del penya-segat, la muralla té una llargada de 145 m i una amplada de 2 m. L'altura original màxima conservada és de 4 m. La muralla presenta quatre trams de llenços separats per quatre torres i amb una porta central. L'obra constructiva consta d'una cara exterior de carreus, una cara interior d'encofrat i el reble intern de pedres irregulars i morter. Els carreus de calcària estan ben desbastats, tot i que la disposició dels blocs i de les filades és força heterogènia, més propera al tipus d'aparell poligonal que al quadrangular. Alguns dels carreus estan encoixinats i altres presenten uns pius cilíndrics usats durant la construcció de la muralla per elevar els blocs fins al seu emplaçament definitiu. El tram de llevant està sobrelevat gràcies a la roca tallada verticalment en la seva base que també va servir de pedrera en el moment de l'aixecament del vallum. En alguns punts, l'altura del front de pedrera és de prop de 2 m. De llevant a ponent, el primer tram de muralla inclou dos tipus d'aparell ben diferenciat; a l'extrem de llevant, pedra petita sense escairar unida amb morter de calç i, a la resta, blocs escairats, alguns d'ells disposats en filades de dret i en filades a través, alternat amb altres disposicions. La torre de llevant presenta la planta rectangular i l'obre exterior és de carreus poligonals, alguns d'ells encoixinats. Encara que molt enrunada en una de les seves cares, conserva una altura considerable. En un dels blocs de la cara nord es troba un grafit cisellat a la pedra (VERMELL 1863). Al segon tram s'observen dos tipus diferents d'obra. La part inferior presenta un aparell poligonal força regular, amb alguns blocs encoixinats. La part superior és una obra de pedres mitjanes irregulars unides amb morter de calç. La cara interna d'encofrat és homogènia en aquest tram. Una única porta s'obre a la part central de la muralla, dividint-la en dos trams, el de llevant i el de ponent. L'entrada està flanquejada per torres de planta quadrada i encara avui és el pas obligat per entrar al recinte. L'amplada es situaria entorn els 3,5 m. El tram de ponent presenta més alteracions que el contraposat, en servir de mur posterior a la masia-rectoria enderrocada els anys 60. La torre de flanqueig situada a la dreta de la porta presenta la base de grans carreus molt erosionats, la part mitjana de blocs més petits i, la superior, d'obra irregular coronada amb merlets construïts en època moderna. El tercer llenç fou parcialment reaixecat en construir-se els nous edificis moderns. L'aparell poligonal és trenat per dues finestretes, una conservada de l'antiga masia i l'altra oberta en l'obra nova. La planta de la torre més septentrional presenta una curiosa i infreqüent forma d'esperó. L'aparell és regular i de grans blocs en l'angle frontal i el basament, essent la resta d'obra, més petit. En aquest punt es pot observar l'alternança de files de blocs del dret i files al través. En la part refeta s'hi obren dues finestres modernes. El darrer llenç presenta un aparell poligonal amb blocs grans i mitjans. La part refeta és obra de mida més petita. Una nova finestra reemplaça una antiga porta de la masia.

Història

Entre la fi del segle II i els inicis del segle I aC, els romans elegiren la muntanya d'Olèrdola per aixecar-hi una fortificació, valorant l'excepcionalitat de l'emplaçament, amb una fàcil defensa i una situació privilegiada de domini respecte la plana. L'establiment militar s'ha de relacionar amb la necessitat de control d'un territori estratègic en la comunicació nord-sud de la costa mediterrània com és la Plana del Penedès. Els romans aixequen la muralla en la part menys protegida de la plataforma rocosa olerdolana. La

construcció de la muralla romana d'Olèrdola respon tant a les necessitats d'establir un punt de control territorial com a l'interès propagandístic i propagador de la civilització romana enfront dels ibers indígenes.

Bibliografia

A.A.V.V (1992). Catalunya Romànica. El Penedès. L'Anoia. Enciclopèdia Catalana, Barcelona. ALEGRET i VILARO, P. (1903). Monografia sobre la antiguitat de la ruïnes de Sant Miquel d'Olèrdola, Vilafranca. BATISTA, R.; MOLIST, N.; ROVIRA, J. (1990). "El Conjunt monumental d'Olèrdola: les darreres campanyes d'excavacions (1983-1989)", a Tribuna d'Arqueologia, 1989.1990, Barcelona. BARRAL i ALTEX, X. (1981). L'art preromànic a Catalunya s. IX-X, Edicions 62, Barcelona. BONNASSIE, P (1979-81). Catalunya mil anys enrera (segles X-XI), 2 vols., Edicions 62, Barcelona. FREIXAS I MIRET (1893). Monografia sobre Sant Miquel d'Olèrdola, Tipolitografia de Lluís Tasso, Barcelona. C.P.R (1995). Corpus de Pintures Rupestres, vol III. Fasc. 3: "Cova de Segarrulls"; Fasc. 4: "Abric de Can Castellví", Fasc. 5: "Abric de Can Ximet", Generalitat de Catalunya, Barcelona. JUNYENT, E (1980). L'arquitectura religiosa abans del romànic, Editorial Curial i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. MILA I FONTANALS (1855). "Apuntes Históricas sobre Olèrdola", a Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, t. II, Barcelona. MILA I FONTANALS (1869). "Apuntes Históricas sobre Olèrdola", a Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, t. III, Barcelona. MILA I FONTANALS, M. (1880). Olèrdola. Apéndice. Memoria impresa en el tomo II, Imprenta de Jaime Jepús, Barcelona. MOLIST i CAPELLA, N. (1996). "Les necròpolis altmedievals d'Olèrdola", a Miscel·lania Arqueològica (1996-1997). Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelona. MOLIST i CAPELLA, N. (1999). Olèrdola. Guies del Museu d'Arqueologia de Catalunya, Museu d'Arqueologia de Catalunya, Edicions El Mèdol, Tarragona. MUNTANER, IGNASI M^a (1995). El terme d'Olèrdola en el segle X. Segons el document de dotació de l'església de Sant Miquel, Institut d'Estudis Penedesencs, vol. 91 -Estudis i Documents VIII-, Vilanova i la Geltrú. PUIG I CADAFALCH, J.; FALGUERA, A. de; GODAY, J. (1909). L'arquitectura romànica a Catalunya, Barcelona (3 vols. en 4 toms), I.E.C. 1909-1918. Reprint., Barcelona, 1983. RIPOLL, E (1977). Olèrdola. Història de la ciutat i guia de Conjunt Monumental i Museu Monogràfic, Diputació de Barcelona, Barcelona. ROSSELLÓ RAVENTÓS, Joan (1986). Inventari de patrimoni arquitectònic de Catalunya. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya. Barcelona. SALRACH, J.M. (1935). "El procés de feudalització. Segles III-XII", Història de Catalunya, vol. II, dirigida per P. Vilar, Edicions 62, Barcelona.

